

„EVERY REGARD-V KAŽDÉM PŘÍPADĚ, není jen slib, ale i závazek vůči Vám“

GDPR při užití fotografií a audiovizuálních záznamů osob.

Stanovisko ÚOOÚ č. 12/2012

K použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby (aktualizace říjen 2017)

Různé režimy nakládání se záznamy

K pořizování, používání, šíření či zveřejňování fotografií či jiných záznamů fyzických osob nebo skupin osob může docházet jak v režimu zpracování osobních údajů, tak pouze v režimu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V obou případech je významné, zda fyzická osoba (subjekt údajů) sama ze své vůle používá (šíří, zveřejňuje) svou vlastní fotografii nebo záznam, nebo se jedná i o fotografie či záznamy jiných osob. Při používání a šíření fotografií a audiovizuálních záznamů fyzických osob je zejména třeba brát v úvahu, zda dochází k jejich zveřejňování na internetu, kde je zvýšené nebezpečí jejich zneužití.

Pro pořizování a použití fotografie a rovněž obrazového nebo zvukového záznamu fyzické osoby je tedy možné rozlišovat čtyři různé režimy:

1. Pořízení a použití fotografie nebo záznamu – občanský zákoník

Občanský zákoník upravuje pořizování a následné použití jednotlivých fotografií nebo časově omezeného obrazového nebo zvukového záznamu projevu fyzické osoby (skupiny osob) – např. jednání, schůze, kulturní, společenské, sportovní akce, pokud z příležitostně pořizovaných fotografií nebo záznamů nejsou při jejich použití vytvářeny evidence o fyzických osobách ani nejsou k zobrazeným či zaznamenaným osobám kromě běžné identifikace jménem a příjmením systematicky přiřazovány další osobní údaje, jinak řečeno, pokud nedochází k jejich zpracování ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. nebo čl. 4 odst. 2 GDPR.

Občanský zákoník v § 84 stanoví, že zachytit podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením a svolením podle § 85 je podmíněno i rozšiřování podoby člověka s tím, že svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

Těchto ustanovení by si měl být vědom zejména ten, kdo fotografie či záznamy jiných osob zveřejňuje na internetu, např. na sociálních sítích. Jestliže mají takové fotografie ryze soukromý či dokonce intimní charakter, může být jejich šíření bez svolení zobrazené osoby tím spíše předmětem občanskoprávní žaloby na ochranu osobnosti. Ochranu soukromí zdůrazňuje občanský zákoník v § 86, kde stanoví, že nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořizené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

Podmínky pro odvolání svolení upravuje občanský zákoník v § 87.

„EVERY REGARD-V KAŽDÉM PŘÍPADĚ, není jen slib, ale i závazek vůči Vám“

Občanský zákoník však stanoví několik výjimek, kdy k pořízení nebo použití podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu člověka není jeho svolení třeba. Podle § 88 odst. 1 je to možné k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob. Tím může být např. zachycení podoby a jednání pachatele trestného činu a předání takového záznamu policii. Podle § 88 odst. 2 není svolení třeba k úřednímu účelu na základě zákona, tedy např. při pořizování záznamů policií, městskou policií, správním či kontrolním orgánem, je-li zákonem předpokládán. Totéž ustanovení stanoví, že svolení není třeba ani v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu. Může tedy jít např. i o záznam vystoupení na veřejném jednání zastupitelstva obce, avšak pouze takového, které se týká záležitosti veřejného zájmu, tedy nikoli soukromých záležitostí určitého občana. Poslední výjimkou je pořízení nebo použití přiměřeným způsobem k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství podle § 89 občanského zákoníku, tzv. zpravodajská nebo umělecká licence. Podle § 90 však zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.

S občanskoprávní žalobou na porušení citovaných ustanovení občanského zákoníku, včetně posouzení přiměřenosti při použití fotografií a záznamů, se lze v souladu s § 12 občanského zákoníku obrátit na soud.

2. Zpracování pro osobní a domácí činnosti – občanský zákoník

Zákon o ochraně osobních údajů se nevztahuje na zpracování pro osobní potřebu podle § 3 odst. 3 tohoto zákona, kdy nejde o prosté pořízení a použití fotografie nebo časově omezeného záznamu, ale operace prováděné s pořízenými fotografiemi nebo záznamy ve smyslu § 4 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, avšak výlučně pro osobní potřebu nebo výkon domácích činností. Může jít např. o zpracování fotografií příbuzných v rodokmenu používaném pro rodinnou potřebu či shromažďování fotografií osob, které jsou předmětem výlučně osobního (např. fanouškovského) zájmu. Může jím být i monitorování vlastního obydlí kamerovým systémem se záznamem.

Pokud se bude jednat o pořizování a využívání fotografií či obrazových záznamů, na které se zákon o ochraně osobních údajů nevztahuje, nelze vyloučit odpovědnost za soukromoprávní delikt v souvislosti s porušením práva na ochranu osobnosti, nebo případně i trestněprávní odpovědnost, např. pokud by provozování kamerového systému v obydlí bylo v rozporu s právem na soukromí dalších osob žijících v tomto obydlí, případně návštěv nebo sousedů.

3. Zpracování osobních údajů používáním fotografií nebo záznamů – zákon o ochraně osobních údajů /Obecné nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 - GDPR, Směrnice 2016/680/

Jde o zpracování osobních údajů zachycených fotografiemi nebo obrazovými a zvukovými záznamy projevů fyzických osob v evidencích nebo monitorování prostoru kamerovým systémem se shromažďováním údajů o osobách do tohoto prostoru vstupujících, aniž by bylo úmyslem zpracovávat rovněž údaje citlivé a za podmínky, že tomu odpovídají použité prostředky a způsoby zpracování, to znamená, že neumožňují citlivé údaje /zvláštní kategorie osobních údajů/ zpracovávat.

EVERY REGARD s.r.o.

Záměstní 1155/27

Ostrava-Slezská Ostrava, 710 00

IČO: 05460034 – společnost není plátcem DPH

„EVERY REGARD-V KAŽDÉM PŘÍPADĚ, není jen slib, ale i závazek vůči Vám“

V rámci plnění právní povinnosti podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů lze provádět zpracování souborů fotografií nebo pořizování záznamů při monitorování prostoru, které stanoví zvláštní zákon. Může jím být např. uchovávání podobizen nebo záznamů v informačních systémech Policie ČR a pořizování záznamů stálými automatickými technickými systémy podle zákona o Policii ČR nebo zákona o obecní policii nebo zpracování fotografií za účelem vydání zákonem stanovených služebních průkazů.

V jistých případech může zpracování probíhat k ochraně práv a právem chráněných zájmů správce osobních údajů nebo jiných dotčených osob podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, a to při zachování požadavku na princip proporcionality (přiměřenosti), které toto ustanovení obsahuje. Tak tomu může být např. při zpracování fotografií zaměstnanců v informačním systému zaměstnavatele za účelem vydání zákonem nestanovených zaměstnaneckých průkazů, ale i při zákonem nestanoveném provozování kamerových systémů se záznamem všech osob vstupujících do sledovaného veřejného prostoru, prováděném za účelem ochrany majetku či života a zdraví osob.

Příkladem zpracování osobních údajů prováděného pouze se souhlasem subjektu údajů podle § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů je zveřejňování portrétních fotografií všech zaměstnanců zaměstnavatelem v souboru fotografií na internetu, zpravidla spolu s dalšími informacemi o těchto zaměstnancích. Na rozdíl od informací o pracovním zařazení, které mohou být zveřejněny i bez souhlasu zaměstnance, je k takovému systematickému zveřejňování portrétních fotografií dobrovolný souhlas subjektu údajů nutný.

4. Zpracování citlivých údajů /zvláštních kategorií osobních údajů/ – zákon o ochraně osobních údajů /Obecné nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 - GDPR, Směrnice 2016/680/

Zvláštním pravidlům v zákoně o ochraně osobních údajů podléhá zpracování citlivých údajů získávaných z fotografií nebo jiných záznamů projevů fyzických osob.

V souladu s § 9 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů mohou být, bez výslovného souhlasu subjektu údajů, snímky a obrazové nebo zvukové záznamy vypovídající jako citlivé údaje o zdravotním stavu pacienta za účelem stanovení postupů při léčbě zpracovávány zdravotnickým zařízením a být součástí zdravotnické dokumentace.

Zpracování bez výslovného souhlasu subjektu údajů podle § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů je podle zvláštních zákonů možné při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, které provádějí k tomu oprávněné subjekty. Příkladem je využívání biometrických systémů umožňujících identifikaci osob podle obličeje prováděné Policií ČR např. při ostraze letiště.

V jiných případech je zpracování citlivých údajů i při stanovení legitimního účelu možné pouze s výslovným souhlasem subjektu údajů podle § 9 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů 10.

Fotografie zaměstnanců.

EVERY REGARD s.r.o.

Záměstní 1155/27

Ostrava-Slezská Ostrava, 710 00

IČO: 05460034 – společnost není plátcem DPH

„EVERY REGARD-V KAŽDÉM PŘÍPADĚ, není jen slib, ale i závazek vůči Vám“

1. Jestliže je fotografie použita zaměstnavatelem při plnění jeho povinností, nemusí mít výslovný souhlas zaměstnance.
2. Například ke zveřejnění fotografie z firemního večírku váš šéf souhlas potřebuje. Takovýto souhlas se dá udělit i tak, že je veřejně známé, že se na večírku bude fotit. Potom je dobré v rámci pozvání na večírek sdělit, že se někde na internetu objeví tyto nepersonifikované fotografie.

Služební průkaz ano, sociální sítě ne.

V praxi není možné pořídit fotografii zaměstnance na identifikační kartu, aniž by s tím vyslovil souhlas, tj. dostavil se k fotografovi nebo přinesl vlastní fotografii. Ale zaměstnavatel může po zaměstnanci požadovat za účelem bezpečnosti na pracovišti, aby měl u sebe vždy viditelně kartu se svojí podobenkou. A tyto údaje pro účely evidence osob, které mají povolený vstup do budovy nebo na určité pracoviště, evidovat a dále zpracovávat.

To znamená, že zpracovávat fotografii pak může zaměstnavatel už bez souhlasu pracovníka, pokud se bude držet původního účelu, tedy zajištění bezpečnosti na pracovišti.

Rovněž u používání snímků zaměstnanců na webu, sociálních sítích nebo ve výročních zprávách budou platit stejná pravidla, jako dříve. Mnoho firem je však příliš nedodržovalo.

Lze si představit situace, kdy jsou v rámci nějaké firemní akce, jako jsou školení, teambuilding, vánoční večírek, recepce pro klienty zaměstnavatele a podobně, pořizovány fotografie účastníků. Opět i v tomto případě platí obecné pravidlo občanského práva, že „zachytit jakýmkoliv způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.“

V těchto případech proto bude třeba si vyžádat souhlas osob na fotografii. A to včetně zaměstnanců, aby jejich fotografie z firemní akce mohl zaměstnavatel použít pro marketingové účely v rámci propagace firmy nebo pro jiné HR účely, interně například pro ročenku, intranetovou stránku. To však neznamená nutně získání písemného souhlasu, vždy záleží na okolnostech.

Z toho však mohou vznikat nedorozumění a budoucí spory. Ne u všech typů fotek musí být souhlas a lidé se v těch případech moc nevyznají. Souhlas také nemusí být písemný. Podle některých právníků je naopak v pořádku, že když někoho.

1. Jestliže je fotografie použita zaměstnavatelem při plnění jeho povinností, nemusí mít výslovný souhlas zaměstnance.
2. Ke zveřejnění fotografie z firemního večírku souhlas potřebuje.
3. Takovýto souhlas se dá udělit i tak, že je veřejně známé, že se na večírku bude fotit. Potom je dobré v rámci pozvání na večírek sdělit, že se někde na internetu objeví tyto nepersonifikované fotografie.

RESUME.

EVERY REGARD s.r.o.

Zámstní 1155/27

Ostrava-Slezská Ostrava, 710 00

IČO: 05460034 – společnost není plátcem DPH

„EVERY REGARD-V KAŽDÉM PŘÍPADĚ, není jen slib, ale i závazek vůči Vám“

Pro pochopení toho, jak nyní nakládat s osobními údaji ve vztahu k prezentaci fotografií a audiovizuálních záznamů je zapotřebí si uvědomit následující:

- Samotná fotografie subjektu údajů (dítěte nebo i dospělé osoby) bez následné personifikace není chráněným údajem dle GDPR. Do tohoto režimu se dostává až následnou personifikací osoby.

Tuto situaci řeší Občanský zákoník

- Ochranu podoby a soukromí člověka upravuje občanský zákoník (89/2012 Sb.) a ten v § 84 říká, že zachytit podobu člověka tak, aby podle ní byl identifikovatelný, je možné jen s jeho svolením.

Ovšem v § 89 zákon stanovuje mimo jiné výjimky důležité právě pro fotografy, kdy souhlas fotografované osoby není zapotřebí.

- Zprv je to pořízení a využití fotografie pro umělecké účely, čímž může zajisté s úspěchem argumentovat každý, i amatérský fotograf.
- Dále zde existuje výjimka, které amatérští fotografové nevyužijí, ale přesto ji zmíním – pořízení a použití fotografie pro účely zpravodajství. Obě výjimky jsou však podmíněné svou přiměřeností, čímž je myšlen přípustný zásah do soukromí dané osoby.

Máme-li tedy převést tuto situaci na Vaši činnost, pak je nutné, aby tento vlastnil Informované souhlasy se zpracováním osobních dat (tedy i fotografií a audiovizuálních záznamů) od všech osob – u osob mladších 16 let, jejich zákonných zástupců.

Důvodem je kombinace obou výše zmíněných právních norem.

Pro pochopení situace následuje několik příkladů:

- 1) Fotografie členů klubu nebo kurzů z vystoupení nebo soutěží bez personifikace – souhlas není potřeba.
 - a. Text popisku: „vystoupení členů Tanečního klubu na ...“
- 2) Fotografie členů klubu nebo kurzů z vystoupení nebo soutěží včetně personifikace – souhlas je potřeba.
 - a. Text popisku: „na taneční soutěži Zvítězil pár Margareta Volná a Jiří Konečný reprezentující TK Ostrava“

Miroslav Kalinský, DPO

V Ostravě: 9. listopadu 2020